

A MŰSZAKI KÖNYVNAPOK EREDMÉNYEI

Gerő György

Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ

Szép hagyomány hazánkban a könyv ünnepe. Kivivta helyét, rangját a Műszaki Könyvnapok is, amely 1970. október 10.-31. között immár kilencedszer került megrendezésre. Elhangzottak az előadások, lezajlottak a rendezvények, megtartották a könyvvásárokat, s a sok pozitív és kevés negatív tapasztalat ismeretében és összevetésével megvonható a mérleg: az 1970-es Műszaki Könyvnapok egyike volt a legsikeresebbeknek. Ezt bizonyítják a számszerű eredmények is: összesen több mint 4 millió forint értékű műszaki könyvet vásároltak, ami az Állami Könyvterjesztő Vállalat vonalán jóval felülmúlja a tavalyi eredményeket, a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat területén pedig kb. azokkal egyenértékű.

Az elmúlt negyedszázad kiemelkedő sikereket tud felmutatni műszaki könyvkiadásunk terén is: 5000 műszaki könyvet adtunk ki mintegy 25 millió példányban. Jelentős számok ezek és ékesszólóan bizonyítják egyben műszaki kultúránk fejlődését is. Az idei Műszaki Könyvnapok könyvkiadása is csak tovább növelte az eddigi eredményeket. A könyvnapokra összesen 34 mű jelent meg, 9 szakcsoportban, 182 000 példányban. Jó volt a könyvek szintmegoszlása is: 9 alap-, 17 közép- és 8 felsőfoku. Jónak mondható a könyvek összetétele és megfelelő volt a megjelenés időzítése is, így október első napjaiban 12 könyv jelent meg. Természetesen most is voltak kelendőbb és kevésbé fogyó művek. A megjelent könyvek sikeréhez hozzájárult az a tény is, hogy a rádió és a tv a könyvnapok jelentős többségét bemutatta.

A műszaki könyvnapok sikerében a szervező bizottság is osztozik, amelynek - többek között - az OMKDK is tagja. Koordináló tevékenységét a Műszaki Könyvkiadó látja el. A szervező bizottság előkészítő munkáját tavaly, minden eddiginél korábban, már májusban elkezdte. Létrehozta az egyes részfeladatokkal foglalkozó albizottságokat, amelyek közül különösen a szervezési, a kereskedelmi, valamint a műszaki könyvtári albizottság működött eredményesen. Az ipari tárcák kijelölt összekötőivel a szervező bizottság megbeszélést folytatott, amelynek eredményeképpen a tárcaközlönyök közleményben tájékoztatták az érdekelteket az 1970-es Műszaki Könyvnapok megtartásáról. A gondos előkészítéshez tartozott, hogy az érdekeltek - tavaly először - módszertani tájékoztatót kaptak a könyvnapok megrendezésére. Itt sze-

retnénk megemlíteni a tárcák hálózati alközpontjainak hatékony szervező - mozgósító munkáját.

A tavalyihoz hasonlóan, alapos előkészítés után, az idén is vidéken került sor az országos megnyitóra, ezúttal Veszprémben, ahol a Veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában dr. POLINSZKY Károly művelődésügyi miniszterhelyettes a megyei párt- és állami vezetők, valamint a könyvszakma képviselőinek és a műszaki könyvek felhasználóinak jelenlétében október 8-án ünnepélyesen nyitotta meg a Műszaki Könyvnapokat.

A budapesti megnyitóra, ugyancsak széles körű érdeklődés mellett, október 12-én került sor, egy nagyüzem, az ÉLGÉP /Élelmiszeripari Gépgyár és Szerelő Vállalat/ Soroksári uti telepén. A két ünnepi megnyitót követte azután Budapesten és vidéken a sok kitűnő rendezvény.

Az 1970-es Műszaki Könyvnapok sikerének másik lényeges tényezője, hogy szélesedett a rendezvények társadalmi bázisa. Ez már az előkészítő - szervező bizottságok létrehozásában is megnyilvánult, mert annak sok helyen tagja volt a helyi szakszervezeti bizottság és a KISZ szervezet képviselője is. Megnyilvánult ez a könyvnapok lebonyolításában is, ahol a szakszervezeti és a KISZ aktivisták feladatokat vállaltak és végeztek el. A szocialista brigád bevonása is hozzájárult az eredményekhez.

A társadalmi bázis szélesebbé tételét jelentette az a tény is, hogy az idén először kapcsolódott be versenyszerűen a könyvnapok lebonyolításába a szakszervezeti könyvtárhálózat. A SZOT Kulturális Osztálya felhívást bocsátott ki, amelyben az ipari és a közlekedési ágazatok szakszervezeti könyvtárosai részére az évi verseny keretében, pontokba foglalva, versenyt hirdetett a Műszaki Könyvnapok sikeres lebonyolítása érdekében. Természetesen a felhívás nyomán a szakszervezeti könyvtárosok is nagyobb aktivitást tanúsítottak, javult az együttműködés a szakszervezeti és műszaki könyvtárosok között, és ez meghozta gyümölcsét.

A múlt évi Műszaki Könyvnapok lebonyolításába első ízben kapcsolódott be az OKISZ, amely szintén felhívással fordult a szervezetekhez a sikeres munka érdekében. Ennek eredménye, hogy területi szövetségeik több helyen rendeztek központi könyvnapokat. A jó kezdeményezések és eredményeik igazolják a társadalmi alap kiszélesítését, ezért, éppen a tavalyi tapasztalatok alapján, az ez évi könyvnapok lebonyolításában fokozottabban kellene az MTESZ-szel és helyi szerveivel a kapcsolatot felvenni.

A siker fontos eleme volt a műszaki könyvtárosok, terjesztők, könyvesboltok képviselőinek lelkes munkája, hatékony együttműködése. Javult az ünnepi előadások színvonala is, aminek fő oka, hogy azokat a legtöbb helyen a műszaki vezetők tartották. Az előadások szervezője a Műszaki Könyvkiadó volt. A 88 üzemi, vállalati előadáson általában 60-100 fő vett részt.

A rendezvények legjellemzőbb vonása, a magas színvonal mellett, azok sokrétűsége volt. Szinte azt mondhatjuk, hogy "ahány vállalat, annyiféle rendezvény" és ahány műszaki könyvtár, illetve könyvtáros, annyi ötlet, elgondolás, javaslat került megvalósításra. Azok a mű-

szaki könyvtárak is, amelyek szinte hagyományosan már évek óta megrendezik a könyvnapokat, igyekeztek valami újat, az eddigtől valami eltérőt nyújtani és ez nagymértékben sikerült is.

Érdekes az a tény is, hogy a műszaki könyvtárosok jelentéseiben beszámoltak a könyvnapok sikere nyomán a könyvtári forgalom megnövekedéséről is, ami a műszaki könyvtárak és a könyvnapok "érdekazonossága" felismerésének a bizonyítéka. Megállapításaink bizonyítására álljon itt tárcánként néhány példa.

Az Autóipari Kutató Intézet a Műszaki Könyvnapok alkalmával a könyvnapra újítások és az új beszerzések bemutatásával összekötött ankéttra hívta meg az intézetben dolgozó valamennyi szocialista brigád vezetőjét. A meghívóhoz ismertetőt mellékeltek a szakkönyvtári és tájékoztatási szolgáltatásokról és felkérték a brigádok vezetőit, hogy kívánságaikat és javaslataikat az ankéton ismertessék. Az ankétan 11 brigád képviseltette magát és örömmel köszönték meg a könyvtár dolgozóinak azt a törekvését, hogy az új munkákhoz kellő időben mindig a legújabb irodalmat bocsátja az érdekeltek rendelkezésére. A Műszaki Könyvnapokat rendező hattu könyvtári műszaki tájékoztatási brigád eddigi munkájáért kétszer részesült "Szocialista brigád" oklevél és harmadszor 1970. november 7-én, bronzérmes "Szocialista brigád" kitüntetésben.

A GANZ MÁVAG-ban a könyvnap kiállítás előkészítése során a műszaki dolgozók részére külön tájékoztató rölapot bocsátottak ki. A hírt az üzemi sajtóban is közölték. A műszaki igazgató külön körlevélben fordult a gyáregységek és főosztályok vezetőihez a könyvnapok sikeres megszervezése érdekében. A könyvtári forgalom növekedését az alábbi számok mutatják:

	Szeptember	Október
könyvtári kölcsönzés	346	354
érdeklődés	588	851
beszerzés /Ft/	38 000	45 000

A Magyar Vagon- és Gépgyárban felhasználták az alkalmat arra is, hogy megemlékezzenek a műszaki könyvtár 20 éves évfordulójáról. Itt kell megemlíteni a két évtizedes munkáról készült szemléltető tablót, amelyek grafikon, statisztikai adatok, színes fényképek segítségével mutatták be a gyár műszaki tájékoztatásának fejlődését. Az anyagot teljes egészében a műszaki könyvtáros brigád állította össze, mint könyvnap felajánlást, beleértve az elkészítést is. A kölcsönzési mutatók kb. 10%-kal növekedtek.

A VIDEOTON műszaki könyvtárának ötszörös szocialista brigádja a városi tanács nagytermében és klubhelyiségében előadásorozattal és könyvvásárral egybekötött, nagysikerű könyv-, folyóirat- és gyártmánykiállítást rendezett.

Az ALJUTERV műszaki könyvtára a könyvnapokra jelentette meg a könyvtár történetét ismertető 30 oldalas kiadványát és állománygyara-

podási jegyzékét. A vállalat vezetősége az ünnepélyes megnyitón a könyvtárat rendszeresen látogató, igénybevevő 13 munkatársat több mint 1000 Ft értékű műszaki könyvvel jutalmazta. Írásbeli dicséretet és pénzjutalmat kaptak a könyvtárosok is.

A Tiszai Vegyikombinát műszaki könyvtára izléses ajánló bibliográfiát szerkesztett, amelyet, a raktári szám feltüntetésével, a könyvtárban található könyvnapkiadásokból és a vállalati szakemberek érdeklődésének középpontjában álló, computertechnikával foglalkozó könyvekből állítottak össze. Az ajánló bibliográfiát a különböző könyvnapkiadásokkal együtt a megnyitó résztvevőinek és a kiállítás látogatóinak adták.

A Borsodi Vegyi Kombinát műszaki könyvtára által szervezett gazdasági program lebonyolításában aktívan segítettek a letéti könyvtárosok is, akik közül a legjobbak a műszaki könyvnapok ünnepélyes megnyitóján kapták meg munkájuk elismerésül a 200 Ft-os könyvtartalványokat.

A könyvnapkiadások eredményességét a könyvtár következő adatai is bizonyítják:

Műszaki könyvnapok	Helybenolvasók száma	Kölcsönzők száma	Kölcsönzött kötetek száma
1969	50	128	282
1970	120	133	384

Különösen a fizikai dolgozók körében kifejtett olvasó-toborzói tevékenység volt eredményes, a munkásolvasók száma jelentősen emelkedett és a beiratkozott olvasók 65%-át tette ki.

A XII. számú Autójavító Vállalat Szombathelyen SURÁNYI Endre szakíró közreműködésével, több mint 60 fő részvételével, író - olvasó találkozót rendezett. Az újszerű kezdeményezés lelkiismeretes előkészítése érdekében a könyvtárban és a helyi terjesztőknél lévő könyvekről tájékoztatót készítettek és azt eljuttatták a mérnököknek, a szocialista brigádoknak és a szakmunkásoknak. A jó propagandamunka hatására 4 szocialista brigád lépett be a könyvtári olvasók táborába.

A Hidépitő Vállalat könyvnapkiadásának előadója örömmel számolt be műszaki könyvkiadásunk sikereiről, sajnálattal állapította meg azonban, hogy a mélyépítési és építési, főleg azonban a hidépítési szakterületen kevés szakkönyv került kiadásra. Ezek pótlására azért is nagy szükség lenne, mivel a vonatkozó tervezési és kivitelezési előírások éppen napjainkban változnak meg lényegesen.

A Kisépítő Textilgyár műszaki könyvtára a könyvnapokat megelőzően a munkásakadémiák hallgatói előtt ismertette a könyvnapok jelentőségét, felhívta figyelmüket a megrendezendő kiállításokra, a vásárlási lehetőségekre. Hasonlóan jártak el a gyárrészlegi technológus csoportvezetőkkel is. Közel 12 000 Ft értékben adtak el szakkönyveket,

bár textilipari könyv a könyvnapokra nem jelent meg. 1970 során is csupán egyetlen számottevő textilipari szakkönyv látott napvilágot, annak sikerére jellemző, hogy a könyvtárban, bár tíz példányt vásároltak belőle, jelenleg mind ki van kölcsönözve és 28 dolgozó, 100 Ft-os ára ellenére, egyedileg is megvásárolta.

A Pamutkikészítő Gyárban a műszaki könyvtáros nagy gondot fordított a könyvnapok előkészítésére, így felhasználta a személyes propagandát, a hangosbeszélőt, külön meghívót küldött a szocialista brigádoknak, az osztályvezetőknek, az ujitóknak. A brigádvezetők és tagok nagy számban vettek részt a megnyitón, az ankéton. Itt is író - olvasó találkozóra került sor: KERTÉSZ Pál, a Harisnyagyár főmérnöke és felesége, mint szerzőházaspár, ismertették Kötött-hurkolt cikkek színezése és kikészítése c. könyvüket. A műszaki könyvtár forgalma a háromnapos könyvvásár hatására 30%-kal emelkedett.

A Zala megyei Állami Építőipari Vállalat a zalaegerszegi, a nagykanizsai és a keszthelyi munkásszállásokon tartott könyvnapokat, ezenkívül a vállalat összes munkahelyén megtartott tanácskozáson a központi kiküldöttek mindenütt méltatták a műszaki könyvtár jelentőségét, ismertették a kölcsönzés módjait.

Szombathelyen a Vas megyei Tanácsai Tervező Iroda műszaki könyvtárának állománya 64 kötettel bővült a műszaki könyvnapok ideje alatt. Az egyébként is élénk kölcsönzési forgalom szinte megkétszereződött. Egyéb rendezvények mellett műszaki vetélkedőt is tartottak, amelyen 22 fő jelent meg; a kiadott kérdőíveket 19-en töltötték ki.

A Cement- és Mészművek béalapátfalvai gyárában három előadásból álló előadássorozatot rendeztek, amelyen a gyár vezető beosztású műszaki dolgozói a cementipar és a gyár aktuális problémáihoz kapcsolódva ismertették a szakirodalom szerepét. Az előadásokat filmvetítés kísérte, a résztvevők száma esetenként 30-40 fő volt.

A sok pozitívum, jó tapasztalat mellett említsük meg itt, hogy őszinte sajnálatunkra olyan nagyüzemek, mint a Dunai Vasmű, az Ózdi Kohászati Művek és a Lenin Kohászati Művek 1970-ben nem rendeztek műszaki könyvnapokat.

A szervező bizottság műszaki könyvtári albizottsága múlt év december első felében két alkalommal is kibővített ülést tartott. Első ülésén a könyvnapok tapasztalatait tárgyalta meg és alapos vita eredményeként a résztvevők több pontból álló határozatot fogadtak el, amely többek között, a könyvtárosokat is beleértve, a versenyben résztvevők egységes jutalmazási rendszerének a kialakítását szorgalmazza.

A második ülés a versenyfelhívásnak megfelelően a tapasztaltak és a beérkezett jelentések alapján a hálózati alközpontok versenyértékelő előterjesztéseit vitatta meg. Az ülés elvégezte feladatát: javaslatot tett a verseny első, második és harmadik díjának nyerteséire, a "Szocialista kulturáért" kitüntetésre, a művelődésügyi miniszteri dicséretre, valamint az egyes tárcák miniszteri dicséretére, továbbá a szervező bizottság és az OMKDK együttes dicséretére is.

Ugyanakkor elosztotta a 15 000 Ft-ot meghaladó könyvjutalmakat. A verseny sikeres voltára jellemző, hogy a sok kiváló rendezvény jutalmazására felajánlott 15 000 Ft-os összeg kevésnek bizonyult, a többléte az ÁKV szívesen vállalta. Az ezen az ülésen a Tánácsos Könyvkiadó által felajánlott 1500 Ft-os külön díj /könyvtalvány/ szétosztására szintén megtörténtek a javaslatok. A műszaki könyvtári albizottság javaslatait a szervező bizottsághoz terjesztette fel jóváhagyásra.

Élünk az alkalommal és a műszaki könyvtári albizottság nevében ezúton mondunk köszönetet a műszaki könyvtárosoknak és mindazoknak, akik lelkes, odaadó munkájukkal hozzájárultak az 1970-es Műszaki Könyvnapok sikeréhez.

Az ALUTERV ünnepi könyvkiállítását megtekintette az akkor házában tartózkodó SEN GUPTA ur, a Bharat Aluminium Company /India/ vezérigazgatója, aki a következőket írta a vendégkönyvbe:

"Egy nemzet saját elgondolásai szerint fejlődik. Örülök, hogy ez a könyvtár hathatósan támogatja ezen elgondolásokat."

A következő öt évben kibontakozó hatalmas gazdasági építőmunkában tovább nő a "nemzet elgondolásait" támogató műszaki tudás, a műszaki könyvtárak és a könyvnapok jelentősége is.

Biztosak vagyunk abban, hogy a műszaki irodalom terjesztői, népszerűsítői, felhasználói és minden lelkes híve az idén is odaadással és fáradhatatlanul fog dolgozni e szép és népgazdaságilag oly fontos munka, a Műszaki Könyvnapok további sikeréért.

§§§§§

GERŐ, Gy.: Some results of the Technical Book Days

The Technical Book Days, held for the ninth time on October 10-31, 1970, was one of the most successful ones. The article gives an account of the division of books published for the Days, by subject fields, and also of the wide-ranging organizatory and mobilizing work resulting from the activities of the organizing committee. Furthermore, it discusses the increasingly wider social basis of the Technical Book Days, laying special emphasis on the competitive participation of the trade unions' library network and on the importance of the co-operation of OKISZ /National Alliance of Industrial Co-operatives/. The variety of high-level programs was one important element of the year's success as shown by a number of examples taken from competition reports submitted to network sub-centres of five national authorities /ministries for the most part/.

The organizing committee's sub-committee on technical libraries assessed the experiences of the Technical Book Days, discussed the evaluation of the competition, and made proposals as to various rewards.

ГЕРЕ, Дь.: Результаты недели технической литературы

Неделя технической литературы - с 10 октября по 31 октября 1970 года - считается одной из наиболее удачной.

В статье излагаются статистические данные изданной литературы, работа и результаты деятельности Организационного комитета. В дальнейшем говорится о том, что важным залогом удачи недели технической литературы явилось расширение общественной базы, в частности участие в организационной работе профсоюзных организаций и ремесленных артелей.

Важным моментом являлся в укладах недели технической литературы высокий уровень и многообразие организации. Этот факт в статье подтверждается данными и результатами социалистического соревнования подцентров библиотечной сети 5-и ведомств.

Под-комиссия по библиотекам технической литературы Организационного комитета подвела итоги опыта недели технической литературы, оценивала развернувшееся по теме социалистическое соревнование и вынесла рекомендации на вознаграждение.

" "
" "

GERŐ, Gy.: Ergebnisse der Technischen Büchertage

Die vom 10. bis 31. Oktober 1970 bereits zum neunten Mal veranstalteten Technischen Büchertage erwiesen sich als besonders erfolgreich. Der Artikel gibt die fachliche Verteilung der für die Technischen Büchertage veröffentlichten Bücher bekannt und beschreibt die im Laufe der Tätigkeit des Organisationskomitees entfaltete, weitverbreitete Organisations- und Mobilisierungsarbeit dar. Im weiteren erörtert der Artikel einen bedeutenden Faktor des Erfolgs, nämlich die Erweiterung der gesellschaftlichen Basis der Technischen Büchertage, besonders die Bedeutung des wettbewerbsartigen Beitritts des Bibliotheksnetzes der Gewerkschaften und die Teilnahme von OKISZ /Ungarische Genossenschaft des Kleingewerbewesens/.

Ein wichtiges Element der Erfolge im Jahre 1970 bestand im hohen Niveau und in der Vielfalt der Veranstaltungen. Der Artikel unterstützt diese Feststellung mit zahlreichen konkreten Beispielen aus den Wettbewerbsberichten, welche von den fünf Zentren des Bibliotheksnetzes zugegangen sind.

Das Technische Bibliothekssubkomitee der Organisationskommission wertete die Erfahrungen der Technischen Büchertage des Jahres 1970 aus, besprach die Wettbewerbsauswertung und unterbreitete Vorschläge für die Zuteilung der verschiedenen Preise.

"" ""